

COMISIA EUROPEANĂ

Comisia este instituția UE care are monopolul inițiativelor legislative și al competențelor executive importante în domenii precum concurența și comerțul exterior. Este principalul organ executiv al Uniunii Europene și este formată dintr-un colegiu de membri care reunește câte un comisar pentru fiecare stat membru. Comisia controlează punerea în aplicare a dreptului Uniunii și respectarea tratatelor de către statele membre; Comisia conduce, de asemenea, și comitetele responsabile de punerea în aplicare a dreptului Uniunii. Fostul sistem de comitologie a fost înlocuit de noi instrumente juridice, respectiv actele de punere în aplicare și actele delegate.

TEMEI JURIDIC

Articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și articolele 234, 244-250, 290 și 291 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și [Tratatul de instituire a unui Consiliu unic și a unei Comisii unice a Comunităților Europene](#) (Tratatul de fuziune)^[1].

ISTORIC

La început, fiecare comunitate avea propriul său organ executiv: Înalta Autoritate pentru Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului din 1951 și câte o comisie pentru fiecare dintre cele două comunități create prin Tratatul de la Roma din 1957, CEE și Euratom. Acestea au fost reunite într-o Comisie Europeană unică la 8 aprilie 1965 prin Tratatul de fuziune ([1.1.2](#)).

COMPONENȚĂ ȘI STATUT JURIDIC

A. Numărul de membri

O perioadă îndelungată, Comisia a fost alcătuită din cel puțin un comisar, dar nu mai mult de doi comisari pentru fiecare stat membru. Inițial, Tratatul de la Lisabona prevedea un număr de membri ai Comisiei egal cu două treimi din numărul statelor membre, începând cu 1 noiembrie 2014. În paralel, a fost introdus un element de flexibilitate care permite Consiliului European să stabilească numărul de membri ai Comisiei [articolul 17 alineatul (5) din TUE]. În 2009, Consiliul European a hotărât ca Comisia să fie alcătuită în continuare dintr-un număr de membri egal cu numărul de state membre.

[1]JO P 152, 13.7.1967, p. 2.

B. Modalitatea de desemnare

Tratatul de la Lisabona stipulează că Consiliul European, hotărând cu majoritate calificată, propune Parlamentului European candidatul său pentru funcția de Președinte al Comisiei, după ce a procedat la consultările necesare și ținând seama de alegerile pentru Parlamentul European [după cum se prevede în Declarația 11 privind articolul 17 alineatele (6) și (7) din TUE, anexată la tratat]. Candidatul pentru funcția de președinte este ales de Parlament cu majoritatea membrilor care îl compun [articolul 17 alineatul (7) din TUE].

Consiliul Uniunii Europene (numit în continuare „Consiliul”), hotărând cu majoritate calificată și de comun acord cu candidatul ales, adoptă lista cu ceilalți candidați la posturile de comisar, stabilită în conformitate cu propunerile făcute de fiecare stat membru.

Președintele și ceilalți membri ai Comisiei, inclusiv Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, sunt supuși, în ansamblu, unui vot de aprobare al Parlamentului European și sunt apoi numiți de Consiliul European, care hotărăște cu majoritate calificată.

Începând cu Tratatul de la Maastricht, mandatul unui comisar corespunde legislaturii de cinci ani a Parlamentului și poate fi reînnoit.

C. Răspundere

1. Responsabilitatea personală (articolul 245 din TFUE)

Membrii Comisiei:

- Își exercită funcțiile în deplină independență, în interesul general al Uniunii; în special, aceștia nu pot cere sau primi instrucțiuni de la niciun guvern sau alt organism extern;
- Nu pot să exercite nicio altă activitate profesională, remunerată sau nu.

Comisarii pot fi destituiți de Curtea de Justiție, la cererea Consiliului sau a Comisiei, în caz de încălcare a obligațiilor sau dacă au comis o abatere gravă (articolul 247 din TFUE).

2. Responsabilitate colectivă

Comisia este responsabilă colectiv în fața Parlamentului în conformitate cu articolul 234 din TFUE. Dacă Parlamentul adoptă o moțiune de cenzură împotriva Comisiei, toți membrii acesteia trebuie să demisioneze, inclusiv Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care trebuie să demisioneze din funcțiile pe care le exercită în cadrul Comisiei.

ORGANIZARE ȘI MOD DE FUNCȚIONARE

Comisia acționează sub conducerea președintelui său, care hotărăște cu privire la organizarea sa internă. Președintele repartizează membrilor sectoarele de activitate ale Comisiei. Astfel, fiecare comisar este responsabil de un anumit domeniu tematic și are autoritate asupra serviciilor administrative respective. După obținerea aprobării colegiului, Președintele desemnează vicepreședinții dintre membrii acestuia. Înaltul

Reprezentant este, de asemenea, în mod automat, vicepreședinte al Comisiei. Un membru al Comisiei trebuie să își prezinte demisia în cazul în care Președintele îi cere acest lucru, după aprobarea colegiului.

Comisia are un Secretariat General alcătuit din 31 de direcții generale, care elaborează, administrează și pune în aplicare politicile, legislația și fondurile UE. În plus, există și 22 departamente specializate (servicii și agenții), care tratează aspecte orizontale sau ad-hoc. Printre acestea se numără Oficiul European de Luptă Antifraudă, Serviciul Juridic, Serviciul Arhivelor Istorice, Oficiul pentru Publicații, Centrul European de Strategie Politică și Grupul de lucru pentru negocierile cu Regatul Unit conform articolului 50. De asemenea, există șase agenții executive, cum ar fi Agenția Executivă pentru Cercetare, care execută sarcini care le sunt delegate de Comisie, dar care au personalitate juridică proprie. Cu câteva excepții, hotărârile Comisiei sunt adoptate cu majoritatea membrilor săi (articolul 250 din TFUE).

Membrii Comisiei se reunesc săptămânal pentru a discuta aspecte sensibile din punct de vedere politic și pentru a adopta propuneri asupra cărora trebuie să se convină prin procedură orală, în timp ce chestiunile mai puțin sensibile se adoptă prin procedură scrisă. Măsurile de management sau de administrare poate fi adoptată prin intermediul unui sistem de abilitare, prin care colegiul oferă unul dintre membrii săi autoritatea de a lua decizii în numele său (acest lucru este deosebit de important în domeniile precum ajutoarele agricole sau măsurile antidumping) sau prin subdelegare, în care Deciziile sunt delegate la nivel administrativ, de obicei de către directorii generali.

COMPETENȚE

A. Competența de inițiativă

De regulă, Comisia deține monopolul asupra inițiativei în procesul legislativ la nivelul UE [articolul 17 alineatul (2) din TEU]. Ea elaborează propuneri legislative pentru a fi adoptate de cele două instituții cu competențe decizionale, Parlamentul și Consiliul.

1. Inițiativa deplină: competența de a face propuneri

a. Inițiativa legislativă

Competența de a face propuneri reprezintă forma completă a puterii de inițiativă deoarece, pe de o parte, aceasta este întotdeauna exclusivă și, pe de altă parte, este relativ restrictivă pentru autoritatea decizională, care nu poate lua o decizie fără existența unei propuneri, Decizia trebuind să aibă la bază propunerea prezentată.

Comisia elaborează și înaintează Consiliului și Parlamentului toate propunerile legislative (regulamente și directive) necesare pentru punerea în aplicare a tratatelor (1.2.3).

b. Inițiativa bugetară

Comisia elaborează proiectul de buget, care este prezentat Consiliului și Parlamentului în conformitate cu articolul 314 din TFUE (1.2.5).

c. Relațiile cu țările terțe

Pe baza unui mandat din partea Consiliului, Comisia este însărcinată cu negocierea acordurilor internaționale în conformitate cu articolele 207 și 218 din TFUE, care

sunt apoi prezentate Consiliului spre încheiere. Aceasta include și negocierile pentru aderarea la Convenția europeană privind Protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale [articolul 6 alineatul (2) din TUE]. În domeniul politicii externe și de securitate, acordurile sunt negociate de Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate. În conformitate cu articolul 50 din TUE și articolul 218 alineatul (3) din TFUE, Comisia prezintă și recomandări privind deschiderea negocierilor referitoare la retragerea din Uniunea Europeană.

2. Inițiativă limitată: competența de recomandare sau aviz

a. În contextul uniunii economice și monetare ([2.6.2](#))

Comisia joacă un rol în gestionarea uniunii economice și monetare (UEM). Aceasta prezintă Consiliului:

- Recomandări pentru elaborarea unui proiect privind orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre și avertismente în cazul în care există riscul ca aceste politici să fie incompatibile cu orientările [articolul 121 alineatul (4) din TFUE];
- Propuneri de evaluare, de către Consiliu, legate de existența unui deficit excesiv într-un stat membru [articolul 126 alineatul (6) din TFUE];
- Recomandări privind măsurile care trebuie luate în cazul în care un stat membru din afara zonei euro are dificultăți pentru balanța de plăți, în temeiul articolului 143 din TFUE;
- Recomandări privind cursul de schimb între moneda unică și alte monede, precum și orientări generale privind politica cursului de schimb, în temeiul articolului 219 din TFUE;
- Evaluări ale planurilor de politică națională și prezentări de proiecte de recomandări specifice fiecărei țări în cadrul semestrului european.

b. În cadrul Politicii externe și de securitate comune

În acest domeniu, multe atribuții au fost transferate de la Comisie Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE). Cu toate acestea, Comisia poate sprijini Înalțul Reprezentant (ÎR) să prezinte Consiliului orice decizie privind politica externă și de securitate comună (articolul 30 din TUE). ÎR este, de asemenea, vicepreședintele Comisiei.

B. Competența de monitorizare a punerii în aplicare a legislației Uniunii

Tratatele conferă Comisiei competența de a asigura punerea în aplicare în mod corespunzător atât a tratatelor însele, cât și a oricărei decizii luate în aceste scop (legislația secundară). Acesta este rolul Comisiei de „gardian al tratatelor”. Comisia îndeplinește acest rol prin „procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor”, aplicată statelor membre, în temeiul articolului 258 din TFUE.

C. Competențele de executare

1. Competențele de executare conferite de tratate

Principalele competențe conferite Comisiei sunt următoarele: execuția bugetului (articolul 317 din TFUE); autorizarea statelor membre cu privire la luarea măsurilor

de salvagardare prevăzute în tratate, în special în timpul perioadelor de tranziție (de exemplu, articolul 201 din TFUE) și aplicarea normelor privind concurența, în special prin verificarea ajutoarelor acordate de stat, în conformitate cu articolul 108 din TFUE.

În cazul pachetelor financiare de salvare care abordează criza datoriilor din unele state membre, Comisia este responsabilă de gestionarea fondurilor colectate și garantate de bugetul UE. Ea are și competența de a schimba procedura de vot din Consiliul guvernatorilor Mecanismului european de stabilitate (MES), de la unanimitate la majoritatea calificată specială (85%) dacă hotărăște, împreună cu BCE, că neadoptarea unei decizii de acordare a asistenței financiare amenință sustenabilitatea economică și financiară a zonei euro [articolul 4 alineatul (4) din Tratatul privind MES] (2.6.8).

2. Delegările acordate de Parlament și Consiliu

În conformitate cu articolul 291 din TFUE, Comisia își exercită atribuțiile conferite pentru punerea în aplicare a actelor legislative adoptate de Parlament și Consiliu.

Tratatul de la Lisabona a introdus norme și principii generale noi privind „mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie” [articolul 291 alineatul (3) din TFUE și Regulamentul (UE) nr. 182/2011]. Ele înlocuiesc mecanismele anterioare privind comitetele cu două instrumente noi, și anume procedura de consultare și procedura de examinare. Dreptul de control al Parlamentului și al Consiliului este inclus în mod oficial și se prevede o cale de atac în cazul în care există un conflict.

3. Acte delegate

Tratatul de la Lisabona a introdus, de asemenea, o nouă categorie de acte legislative, care se situează între actele legislative și actele de punere în aplicare. Aceste „acte nelegislative delegate” (articolul 290 din TFUE) sunt acte „cu domeniu de aplicare general, care completează sau modifică anumite elemente neesențiale ale actului legislativ” (denumite și „acte de bază”). În principiu, Parlamentul se bucură de aceleași drepturi de control ca și Consiliul.

D. Competențele de reglementare și competențele consultative

Tratatele acordă rareori Comisiei competențe depline de reglementare. Un exemplu este articolul 106 din TFUE, care autorizează Comisia să asigure aplicarea normelor Uniunii cu privire la întreprinderile publice și întreprinderile care prestează servicii de interes economic general și să adreseze statelor membre Directivele sau Deciziile corespunzătoare în acest sens.

Tratatele conferă Comisiei puterea de a formula recomandări sau de a elabora rapoarte sau avize în numeroase cazuri. Acestea prevăd, de asemenea, consultarea Comisiei cu privire la anumite decizii, cum ar fi admiterea unor noi state membre în Uniune (articolului 49 din TUE). Comisia este consultată și cu privire la modificările aduse statutelor altor instituții și organe, cum sunt Statutul deputaților în Parlamentul European, al Ombudsmanului European și al Curții de Justiție.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Comisia este principalul interlocutor al Parlamentului în chestiunile legislative și bugetare. Pentru asigurarea unei mai mari legitimități democratice a guvernanței Uniunii, controlul Parlamentului asupra programului de lucru al Comisiei și a executării acestuia este din ce în ce mai important.

Giorgio Mussa
05/2019

